

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

3.1 ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่องลักษณะไทยในหมู่บ้านจัดสรร เป็นงานวิจัยที่มุ่งเน้นการศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาลักษณะไทยที่มีความเหมาะสมในการนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบบ้านในโครงการบ้านจัดสรรในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต โดยนำเสนอถึงแนวทางการออกแบบ และทำการออกแบบโครงการตัวอย่าง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยประเภทการจัดทำโครงการสถาปัตยกรรม (research for design programming) ซึ่งได้ทำการศึกษาจากที่มา อิทธิพลต่อการเกิดรูปแบบสถาปัตยกรรม พัฒนาการแนวคิด การนำลักษณะไทยมาใช้ในหมู่บ้านจัดสรรในช่วงเวลาต่าง ๆ รวมทั้งความต้องการ และปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในการออกแบบโครงการบ้านจัดสรร รวมทั้งเป็นการประเมินถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ (research for project evaluation) โดยจะทำการศึกษาค้นคว้าจากกรณีศึกษา การจัดทำแบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ รวมถึงทำการประเมินความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของโครงการตัวอย่าง

3.2 ตัวแปรในการวิจัย

ในการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อกำหนดตัวแปรตามจุดประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 - 4 ซึ่งประกอบด้วยประเด็นที่ทำการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาถึงลักษณะไทยในอดีต จะประกอบไปด้วยรูปแบบสถาปัตยกรรม ที่มีความหมาย ปัจจัย และอิทธิพลต่อการกำหนดรูปแบบเรือนไทยในอดีต
2. การศึกษาถึงพัฒนาการแนวคิด และรูปแบบหมู่บ้านจัดสรรตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน จะประกอบไปด้วย ที่มาของการเกิดหมู่บ้านจัดสรร แนวคิด อิทธิพล และปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบในช่วงต่าง ๆ รวมทั้งแนวโน้มทางด้านการกระจายตัวของทำเลที่ตั้ง
3. การศึกษาถึงการนำลักษณะไทยมาใช้ในหมู่บ้านจัดสรรตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน จะประกอบไปด้วย แนวคิด และรูปแบบในการนำลักษณะไทยมาใช้ในการออกแบบ

4. การศึกษาถึงแนวคิด และปัจจัยในการออกแบบบ้านในโครงการบ้านจัดสรร จะประกอบไปด้วย ปัจจัยทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยจากผู้อยู่อาศัย และผู้ประกอบการ จากประเด็นการศึกษาสามารถกำหนดตัวแปรในการวิจัยได้ ดังนี้

1. รูปแบบสถาปัตยกรรม

1.1 รูปแบบด้านนามธรรม

1.1.1 สุนทรียภาพอย่างไทย

1.1.2 ความโปร่งโล่ง

1.1.3 ความเบาลอย

1.1.4 ความร่มรื่น

1.2 รูปแบบด้านรูปธรรม

1.2.1 การวางผัง

1.2.2 ที่ว่าง

1.2.3 รูปทรง

1.2.4 องค์ประกอบ

1.2.5 วัสดุ

2. ปัจจัยทางด้านสังคม เศรษฐกิจ

2.1 แนวโน้มธุรกิจบ้านจัดสรร

2.2 แนวโน้มการกระจายตัวของทำเลที่ตั้ง

3. ปัจจัยทางด้านผู้ประกอบการ

3.3 ต้นทุน

3.4 ความเป็นไปได้ทางธุรกิจ

4. ปัจจัยทางด้านผู้อยู่อาศัย

4.1 ทำเลที่ตั้ง

4.2 ขนาดพื้นที่

4.3 รูปแบบการใช้สอย

5. การรับรู้ ยอมรับลักษณะไทย

5.1 ผู้อยู่อาศัย

5.2 ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้ด้านสถาปัตยกรรมไทย

3.3 วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสาร บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

3.3.1 แบบสำรวจรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยในโครงการบ้านจัดสรร

1. แบบสำรวจรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยนี้ สร้างขึ้นเพื่อใช้ศึกษาเปรียบลักษณะไทยที่พบในหมู่บ้านจัดสรร โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษา วิเคราะห์ และสรุปรูปแบบสถาปัตยกรรมในด้านนามธรรม และรูปธรรมในการกำหนดตัวแปร รวมถึงปัจจัย ความต้องการ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบ้านจัดสรร ในการสร้างแบบประเมินโครงการบ้านจัดสรร จากการลงสำรวจในพื้นที่จริง การสังเกต ถ่ายภาพ จดบันทึก ข้อมูลจากข่าวสาร และโฆษณา

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ตรวจสอบเนื้อหาของแบบสำรวจ รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยในโครงการบ้านจัดสรรกับผู้ทรงคุณวุฒิทางสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้

3.3.2 แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโครงการบ้านจัดสรร สถาปนิก และผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

1. โครงสร้างของเครื่องมือ แบบสอบถามสัมภาษณ์นี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ศึกษาทัศนคติและข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิดแบบให้ตอบตามความคิดเห็น (structured interview) รวมทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบ

สถาปัตยกรรมไทยมาปรับและประยุกต์ใช้ในโครงการบ้านจัดสรร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มที่อยู่อาศัยประเภทบ้านเดี่ยวในอนาคต

ตอนที่ 4 การยอมรับและรับรู้ลักษณะไทย

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ (content value) กับผู้ทรงคุณวุฒิทางสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องและเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้

3.3.3 แบบสัมภาษณ์ผู้บริโภคร และผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านจัดสรรที่นำลักษณะไทยมาใช้ในการออกแบบบ้านในโครงการ

1. โครงสร้างของเครื่องมือ แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ศึกษาทัศนคติ และข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิดแบบให้ตอบตามความคิดเห็น (structured interview) รวมทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์ (ผู้บริโภค หรือผู้ได้รับผลกระทบจากการอยู่อาศัยในโครงการบ้านจัดสรร)

ตอนที่ 2 ปัญหาที่พบในการอยู่อาศัย ในโครงการ

ตอนที่ 3 ความต้องการ หรือการคาดหวังในรูปแบบบ้าน

ตอนที่ 4 ความรู้พื้นฐานในสถาปัตยกรรม การยอมรับและรับรู้ลักษณะไทย

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์ใช้ ในโครงการบ้านจัดสรร

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ (content value) กับผู้ทรงคุณวุฒิทางสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้

3.4 เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลมีทั้งสิ้น 2 ส่วน ดังนี้

1. แบบประเมินรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยในหมู่บ้านจัดสรร

2. แบบสัมภาษณ์ โดยทำการสัมภาษณ์ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และผู้ที่มีอาชีพที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับผลกระทบจากแนวคิดการนำลักษณะไทยมาใช้ในการออกแบบบ้านในหมู่บ้านจัดสรร

3.5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.5.1 ประชากรที่ศึกษา

ประชากรเป้าหมายในการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้ประกอบการและผู้มีอาชีพที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบ้านจัดสรร
2. ผู้บริโภค หรือผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านจัดสรร
3. สถาปนิก หรือผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทย
4. ส่วนตัวอย่างโครงการบ้านจัดสรรโดยมีขอบเขตดังนี้
 - 1) เป็นโครงการบ้านจัดสรรเอกชน
 - 2) ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
 - 3) เป็นอาคารพักอาศัย (บ้านเดี่ยว) ไม่เกิน 2 ชั้น ขนาดตั้งแต่ 100 – 300 ตาราง

เมตร

- 4) มีลักษณะเป็นรั้วกันพื้นที่แต่ละอาคารเป็นส่วน
- 5) บ้านในโครงการมีลักษณะเป็นรั้วกันพื้นที่ของบ้านแต่ละหลังในโครงการเป็น

สัดส่วน

3.5.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วยกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้ประกอบการและผู้มีอาชีพที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบ้านจัดสรรจำนวน โดยทำการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ทำการคัดเลือกจากผู้มีบทบาทและประสบการณ์ในธุรกิจบ้านจัดสรร ซึ่งเป็นโครงการบ้านจัดสรรที่มีการนำลักษณะไทยมาใช้ในการออกแบบจำนวน 3 ทานโดยมีรายชื่อดังนี้

1) คุณบัณฑิต โชติวิทยกุล	กรรมการบริหาร บริษัท อีเทอร์ไนซ์ จำกัด
2) คุณณรัชย์ เตชวิจิตรกุล	ฝ่ายขายบริษัท โฮมสตาร์ท จำกัด
3) คุณราดา ดาว ศรีบุรินทร์	ฝ่ายขายบริษัท โฮมสตาร์ท จำกัด

2. ผู้บริโภค คัดเลือกโดยทำการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) คัดเลือกจากผู้ที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านจัดสรร ซึ่งเป็นโครงการบ้านจัดสรรที่มีการนำลักษณะไทยมาใช้ในการออกแบบจำนวน 3 ทานโดยมีรายชื่อดังนี้

1) คุณปติพล น้อยช่างคิด	เจ้าของบ้านในโครงการ บ้านไทย
2) คุณชัย วุฒิวิวัฒน์ชัย	เจ้าของบ้านในโครงการ บ้านไทย
3) ธรรมบุญ นวกุลศิริ	เจ้าของบ้านในโครงการ อารียา สวนนา

3. สถาปนิก หรือผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทย คัดเลือกโดยทำการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) เลือกจากผู้ที่มีบทบาท ผลงาน รางวัล เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทย และผู้ที่มีประสบการณ์ในการออกแบบบ้านในโครงการบ้านจัดสรรที่มีการนำลักษณะไทยมาใช้ในการออกแบบจำนวน 2 ท่านโดยมีรายชื่อดังนี้

1) คุณสำรวย สุขรวยเจริญ	ผู้จัดการบริษัท ส.รวยเจริญ จำกัด (ผู้อนุรักษ์วัฒนธรรมดีเด่นระดับประเทศ ปี 2541)
2) คุณสุบิน อินทร์เรือง	หัวหน้าฝ่ายออกแบบ หมู่บ้าน บ้านไทย บริษัท บ้านสวยทิวไม้ จำกัด

4. กรณีศึกษาตัวอย่างโครงการบ้านจัดสรร ประกอบด้วย 6 โครงการดังนี้

- 1) โครงการบ้านอบอุ่น
- 2) โครงการโนเบิล วานา
- 3) โครงการอนันตธารา
- 4) โครงการเศรษฐสิริ นุราสิริ
- 5) โครงการอารียา สวนนา
- 6) โครงการบ้านไทย

3.6 วิธีการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวิธีการรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์และตัวแปรที่ทำการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 3.1
วิธีการรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์

ประเด็นการศึกษา	วิธีการรวบรวมข้อมูล
วัตถุประสงค์ข้อที่ 1	
ลักษณะไทยในอดีต 1. ความหมายของเรือนไทย 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบ 3. ลักษณะองค์ความรู้ ภูมิปัญญาไทย 4. รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยเดิม (ไทยประเพณี) 2.1 รูปแบบสถาปัตยกรรมทางรูปธรรม 2.2 รูปแบบสถาปัตยกรรมทางนามธรรม	1. รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2. กรณีศึกษา
วัตถุประสงค์ข้อที่ 2	
พัฒนาการ แนวคิดรูปแบบหมู่บ้านจัดสรร 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบ 2. รูปแบบโครงการ 3. แนวคิดการออกแบบ 4. การกระจายตัวของทำเลที่ตั้ง	1. รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2. กรณีศึกษา
วัตถุประสงค์ข้อที่ 3	
การนำลักษณะไทยมาใช้ในหมู่บ้านจัดสรร 1. แนวคิด 2. รูปแบบสถาปัตยกรรม 2.1 รูปแบบสถาปัตยกรรมทางรูปธรรม 2.2 รูปแบบสถาปัตยกรรมทางนามธรรม 3. การยอมรับลักษณะไทย 4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำลักษณะไทยมาใช้	1. รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2. การสำรวจภาคสนาม 3. ทำการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ 4. ทำการสัมภาษณ์ผู้บริโภค 5. ทำการสัมภาษณ์สถาปนิก ผู้เชี่ยวชาญด้านสถาปัตยกรรมไทย

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ประเด็นการศึกษา	วิธีการรวบรวมข้อมูล
วัตถุประสงค์ข้อที่ 4	
รูปแบบที่เหมาะสมในการนำลักษณะไทยมาใช้ในการออกแบบบ้านในหมู่บ้านจัดสรร - ปัจจัยในการออกแบบโครงการบ้านจัดสรร - ปัจจัยทางด้านสังคมเศรษฐกิจ - ปัจจัยจากผู้ประกอบการ - ปัจจัยจากผู้บริโภค - แนวคิดการออกแบบ - รูปแบบสถาปัตยกรรม	- รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง - การสำรวจภาคสนามโดยการตรวจสอบและสังเกตลักษณะเชิงกายภาพในพื้นที่
วัตถุประสงค์ข้อที่ 5	
แนวทางการนำลักษณะไทยมาใช้ในการออกแบบบ้านในหมู่บ้านจัดสรร - การออกแบบโครงการตัวอย่าง - การกำหนดโปรแกรมการออกแบบ - การประเมินความเป็นไปได้ของโครงการ - เสนอแนวทางการออกแบบ	- รวบรวมที่ได้จากการศึกษาในจุดประสงค์ที่ 1 - 4 - ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอแนะแนวทางในนำลักษณะไทยมาใช้ในการออกแบบหมู่บ้านจัดสรร

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

งานวิจัยนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ส่วน คือ

- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- การแจกแจงความถี่ (frequency distribution) โดยใช้แบบบรรยาย ตารางแจกแจงความถี่ (tabular presentation) และแผนภูมิ (graphic or chart presentation)
- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติทางร้อยละ สัดส่วน เปอร์เซ็นไทล์
- การคำนวณหาค่าเฉลี่ย
- ทำการประเมินลักษณะการระบายอากาศด้วยวิธีธรรมชาติ ซึ่งแสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างองค์ความรู้ ภูมิปัญญาในอดีตและปัจจุบัน รวมถึงบรรยากาศและลักษณะไทยทางนามธรรม โดยโปรแกรมการคำนวณพลศาสตร์ของไหล (Computational Fluid Dynamics, CFD)